

Základné informácie o Programe obnovy krajiny Košického kraja

Program obnovy krajiny Košického kraja (ďalej len POK) bol schválený Zastupiteľstvom Košického samosprávneho kraja na 8. zasadnutí konanom dňa 22. októbra 2018 v Košiciach uznesením č. 131/2018. Vo februári 2019 bol na 10. zasadnutí dňa 25. februára 2019 schválený Akčný plán Program obnovy krajiny Košického kraja na rok 2019 (uznesenie č. 170/2019).

Ciele Programu

Cieľom programu je zmeniť prístup pri obhospodarovaní lesnej a poľnohospodársky využívanej krajiny, ako aj urbánnej krajiny a umožniť vznik vodozádržných opatrení tak, aby podstatná časť dažďovej vody mohla byť zadržaná v krajine a prispievať k regenerácii poškodených ekosystémov a ozdravovania klímy. Realizáciou týchto opatrení chce kraj v spolupráci s partnermi prispieť k obnoveniu procesov biodiverzity, k zvýšeniu pôdnej úrodnosti, k zvýšeniu zásoby vodných zdrojov, k termoregulácii krajiny i k ozdraveniu klímy.

Odpočet prác v rámci Akčného plánu Programu obnovy krajiny Košického kraja za rok 2019

Cieľom Akčného plánu obnovy krajiny Košického kraja pre rok 2019 (ďalej len „AP POK“) bolo budovať kapacitu, spracovať nástroje a metodické postupy i vytvoriť, aktivovať a systémovo pripraviť podmienky pre komplexnú realizáciu POKu aj v nasledujúcich rokoch.

Realizácia Akčného plánu POKu v roku 2019 bola rozpočtovaná :

- *rozpočet KSK na rok 2019 vo výške* 100 000 eur
- *projekt „AS Klíma KSK“ realizovanýARR* 66 000 eur

SPOLU k 31. 12. 2019 : 166 000 eur

V priebehu roku 2019 bol schválený :

1. Projekt „OSA“ – „Ochráňme sa adaptáciou na zmenu klímy“ s rozpočtom 70 395 eur
2. v rámci OP Kvalita životného prostredia, ktorého realizácia začala 1. 11. 2019 (kód ITMS NFP310020T322).

V priebehu roka 2019 boli rozpracované projekty (podané v roku 2019 a 2020):

1. **Projekt „Stratégia prevencie rizík prírodných katastrof a ozdravenia klímy v Košickom kraji“** podaný na Environmentálny fond 16. 12. 2019 s rozpočtom 142 000 eur, z toho dotácia vo výške 134 900 eur
2. **Projekt „CLIMADAM“ Adaptačná stratégia a kroky na zmiernenie dopadu zmeny klímy v cezhraničnom regióne Slovenska a Ukrajiny** (angl. názov projektu: Climate Change Adaptation Strategy and Mitigation Stepsfor SK – UA cross-border region) pre podanie do Nórskeho finančného mechanizmu rozpočtom 492 600 eur z toho pre Košický kraj 258 610 eur (KSK + ARR).

Tab. č. 1 : odpočet aktivít v rámci Akčného plánu 2019

Č.	Aktivita	Plán financovania		Skutočné čerpanie	
		Agentúra Projekt (eur)	KSK Rozpočet (eur)	ARR Projekt + KSK (eur)	KSK (eur)
1	Vytvorenie inštitucionálneho rámca pre implementáciu POK v KSK – na Úrade KSK : – 1 pracovné miesto – prijatá PhDr. Ing. Marcela Jokeľová ako projektová manažérka Programu na OPaI – Krajský koordinátor/ochranca vôd : Ing. Michal Kravčík, CSc. – Iniciovanie a založenie 6 « Vodných rád » pre prirodzené regióny Michalovce/Sobrance, Poondavie, Trebišov, Rožňava, Spiš, Košice + Abov		15 000	5 700	
2	Analýza údajov - zber relevantných dát a informácií so zapájaním verejnosti a vytváranie databázy	35 000 ¹	10 000	35 000 ¹	
3	Zvyšovanie povedomia a motivácie zainteresovaných o potrebe revitalizovať krajinu – 5 seminárov pre samosprávy a obhospodarovateľov na pôde – prezentácia programu POK – Medzinárodná konferencia (21.03.2019) – 1 tematicky orientovaný špeciálny seminár pre odborníkov – Vyhlásenie súťaže „Voda nad zlato“ pre SŠ v Košickom kraji	10 000 ¹	15 000	2 500	2247 7808 1134
4	Integrovaná obnova krajiny – Strategický dokument Adaptačná stratégia na zmenu klímy s návrhom adaptačných opatrení (rozpracovanie – dokončenie v roku 2020) – Manuál „Obnov si svoj les/poľnohospodársku pôdu/pozemok“ – Video shoty z dobrých príkladov revitalizácie (rozpracovanie – dokončenie v roku 2020)	21 000 ¹	20 000	19 000 ¹ 7 800	
5	Pilotný projekt realizácie revitalizačných opatrení na pozemku vo vlastníctve KSK – založenie 5 dažďových záhrad : SOŠT Michalovce, SOŠT Kukučínova Košice, TA Spišská Nová Ves, OA Watsonova Košice, SOŠV Barca Košice – prípravné práce pre založenie zelených striech na SOŠT v MI a TA v SNV		40 000	12 100 2 000	
6	Maximálne využitie finančných schém v rámci operačných programov na Slovensku, v Európskej únii resp. z iných zdrojov financovania: – Projekt „Stratégia prevencie rizík prírodných katastrof a ozdravenia klímy v Košickom kraji“ – Projekt „CLIMADAM“ Adaptačná stratégia a kroky na zmiernenie zmeny klímy medzi prihraničným regiónom Slovenska a Ukrajiny			3 000	1199
SPOLU:		66 000	100 000	33 100 54 000 ¹	12388

¹Projekt „AS Klíma KSK“ realizuje Agentúra Regionálneho rozvoja a finančné čerpanie je v tabuľke č. 1 zvýraznené červenou farbou (nemá súvis s čerpaním rozpočtu KSK na POK)

Realizácia Programu obnovy krajiny v roku 2019 (stručný popis po aktivitách 1 - 6)

1. **Aktivita: Vytvorenie inštitucionálneho rámca pre implementáciu POK v KSK**
 - a. Od 8. 7. 2019 bolo na Úrade KSK (OPaI) vytvorené 1 pracovné miesto na pozíciu projektový manažér na ktoré bola prijatá PhDr. Ing. Marcela Jokeľová
 - b. Ing. Michal Kravčík, CSc. plnil od začiatku realizácie AP pozíciu koordinátora Programu a bol „hnacou silou“ procesu realizácie akčného plánu POK
 - c. 5 úvodných seminárov ako predpoklad pre získanie záujemcov pracovať vo vodných radách z radov zástupcov verejnej správy (štátna aj samospráva), podnikateľov, farmárov a lesníkov + zástupcov mimovládnych organizácií:
 - I. 13. 11. 2019 v Michalovciach pre okres Trebišov za účasti 52 zástupcov samospráv, podnikateľov, farmárov a lesníkov, z ktorých 19 potvrdilo záujem pracovať vo vodnej rade
 - II. 27. 11. 2019 Krompachy pre okresy Spišská Nová Ves a Gelnica za účasti 40 zástupcov samospráv, podnikateľov, farmárov a lesníkov, z ktorých 17 potvrdilo záujem pracovať vo vodnej rade
 - III. 28. 11. 2019 v Štítniku pre okres Rožňava za účasti 37 zástupcov samospráv, podnikateľov, farmárov a lesníkov, z ktorých 16 potvrdilo záujem pracovať vo vodnej rade
 - IV. 11. 12. 2019 na Šírave (okres Michalovce) pre okresy Michalovce a Sobrance za účasti 48 zástupcov samospráv, podnikateľov, farmárov a lesníkov, z ktorých 20 potvrdilo záujem pracovať vo vodnej rade
 - V. 12. 12. 2019 v Košiciach pre okresy Košice I, II, III, IV. a Košice - okolie za účasti 38 zástupcov samospráv, podnikateľov, farmárov a lesníkov, z ktorých 13 potvrdilo záujem pracovať vo vodnej rade
 - VI. na základe iniciatívy zástupcov mikroregiónu Poondavie sú aj oni zapojení do vytvorenia samostatnej vodnej rady. Počet členov tejto vodnej rady je 12.

Celkovo úvodných seminárov sa zúčastnilo 215 účastníkov a 97 z nich sa prihlásilo do vodných rád. Zároveň všetci boli oboznámení s poslaním vodných rád, za akým účelom sú vytvorené a ako majú fungovať a aký bude spoločne dohodnutý výstup.

2. **Aktivita: Analýza údajov** - zber relevantných dát a informácií so zapájaním verejnosti a vytváranie databázy bolo realizované len v rámci projektu Adaptačná stratégia na zmenu klímy, ktorý rieši Agentúra a boli použité len finančné prostriedky z projektu na to určené, ako je uvedené v tabuľke č. 1.
3. **Aktivita: Zvyšovanie povedomia a motivácie zainteresovaných o potrebe revitalizovať krajinu**
 - a. V roku 2019, v súlade s prijatým akčným plánom, sa uskutočnila ***I. konferencia obnovy krajiny*** (21. 3. 2019) s medzinárodnou účasťou pri účasti viac ako 200 účastníkov z Košického regiónu. Prednášajúcimi boli okrem slovenských lektorov aj lektor z Nemecka, Južnej Kórei, Nórska a Českej republiky. Prezentácie sú dostupné na webovej stránke KSK <https://web.vucke.sk/sk/kompetencie/regionalny-rozvoj/program-obnovy-krajiny/>
 - b. ***V spolupráci s MVO Eudia a voda sa zrealizovala Letná univerzita vody v Košiciach za účasti študentov Technickej univerzity Košice zo Slovenska, Anglicka, Francúzska a ďalších krajín***, na ktorej študenti získavali teoretické

i praktické zručnosti regenerácie poškodených ekosystémov vybudovaním dažďových záhrad na Základnej škole v Košiciach a budovaním vodozádržných opatrení v Košických lesoch.

- c. Pre odborníkov sa usporiadal 1. seminár obnovy krajiny „**Obnov si poškodenú krajinu svojho územia**“ dňa 18. 09. 2019 v Košiciach, kde boli prezentované zásady a princípy manažmentu dažďových záhrad a rôzne technologické riešenia manažmentu dažďových a odpadových vôd. V pracovných skupinách účastníci sa podieľali na návrhu riešení konkrétnych opatrení pre lesnú krajinu, poľnohospodársku a urbánnu krajinu, dopravnú infraštruktúru a odpadové vody. **Seminára sa zúčastnilo 68 účastníkov.**
- d. 25. 09. 2019 bol zorganizovaný **seminár Adaptácia na zmenu klímy – možnosti na podporu preventívnych a prírode blízkyh opatrení na zmiernenie negatívnych dopadov sucha a povodní na Slovensku** z úrovne Úradu splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti a MŽP, na ktorom bol prezentovaný Program obnovy krajiny KSK s jeho akčným plánom na rok 2019.
- e. Prezentovanie iniciatívy Programu obnovy krajiny na Maďarskom ekonomickom fóre 6. 9. 2019 v Nyiregyháze (www.mkt.hu)
- f. **3. 10. 2019 účasť na konferencii „Regióny a mestá v kontexte udržateľnej energetiky a klimatických zmien“** ktorý organizovala Európska komisia, spoločné výskumné centrum v spolupráci s KSK a TUKE.
- g. **26. 11. 2019 bol Program obnovy krajiny** a činnosti projektu AS_KLIMA_KSK prezentované na Informačnom dni "ZELENÉ OPATRENIA PRE SAMOSPRÁVY", ktorý organizovala Slovenská agentúra ŽP.
- h. Zverejnili sa informácie o Programe obnovy krajiny na webovej stránke kraja v časti – kompetencie – regionálny rozvoj pod označením programu.
- i. **Juhočeský kraj sa inšpiroval Košickým programom pre obnovu krajiny a Michal Kravčík sa stal poradcom hejtmany Juhočeského kraja pre klimatickú zmenu.** Juhočeský kraj spracováva po vzore Košického programu obnovy krajiny Program zavodňovania Juhočeského kraja s potenciálom partnerskej spolupráce Juhočeského a Košického kraja pre medzinárodnú iniciatívu Zeleno-modrý Európsky biokoridor od Baltu po Čierne more.
- j. **Košický program obnovy krajiny je predmetom Nemecko-Česko-Slovenskej prípadovej štúdie SIM4NEXUS** (www.sim4nexus.eu), ktorý pripravuje odporúčania pre Európsku komisiu ako integrovane regenerovať poškodenú krajinu v súvislosti s ochranou vody, pôdy, potravinovej bezpečnosti, energie a klímy.
- k. **Trnavský samosprávny kraj po vzore Programu obnovy krajiny spracováva koncept regenerácie a rehydratácie vysušenej krajiny** ako súčasť nízkouhlíkovej stratégie.

4. Aktivita : **Integrovaná obnova krajiny**

- a. **Strategický dokument Adaptačná stratégia na zmenu klímy s návrhom adaptačných opatrení** je rozpracovaná v analytickej časti a už čiastočne boli realizované syntézy. Čiastkové výstupy boli prezentované na úvodných seminároch pre zakladanie vodných rád (november – december 2019), ako vstupná informácia, čo KSK v danej oblasti robí. Z výstupov je jasné vidieť, že vplyv zmeny klímy na úrovni nášho kraja a na jednotlivé obce (po katastroch) je rôzny, avšak vo všeobecnosti je možné konštatovať, že je potrebné prijímať adaptačné opatrenia na zmiernenie dopadov zmeny klímy plošne všade, ale

- najmä v obciach, ktoré sú najviac ohrozené zmenou klímy. Projekt bude dokončený do 30. 06. 2020 – ako bolo plánované.
- b. Bola spracovaná **Metodika zakladania Vodných rád** – metodické usmernenie, ako sa majú tvoriť Vodné rady, ako majú pracovať a k čomu sa majú dopracovať.
 - c. **Manuál „Obnov si svoj les/pol'nohospodársku pôdu/pozemok“** – bol vypracovaný k 17. 12. 2019 v rozsahu 54 strán textu a vyše 120 fotografií z konkrétnych vodozádržných opatrení. Dôvodom pre vypracovanie Manuálu bolo prispieť k logickému zdôvodneniu cieľov Programu obnovy krajiny s návrhom konkrétnych modelových riešení, ktoré prispedia k zvýšeniu ekologickej hodnoty krajiny. Elektronická forma Manuálu je dostupná na <https://web.vucke.sk/files/sk/kompetencie/regionalny-rozvoj/program-obnovy-krajiny/manual-obnov-si-les-nahlad-18feb.pdf> a začiatkom roka 2020 bola k dispozícii tlačená forma distribuovaná najmä medzi členmi vodných rád. Harvard Business Schools z Bostonu (USA) pracuje na preklade manuálu do angličtiny s potenciálom prenášať skúsenosti kraja do vysušených častí USA a Austrálie.
 - d. Video shoty z dobrých príkladov revitalizácie budú dokončené v roku 2020.
5. **Aktivita: Pilotný projekt realizácie revitalizačných opatrení na pozemku vo vlastníctve KSK**
- a. **založenie 5 dažďových záhrad: SOŠT Michalovce, SOŠT Kukučtinova Košice, TA Spišská Nová Ves, OA Watsonova Košice, SOŠV Barca Košice** bolo zrealizované v spolupráci s Agentúrou na podporu regionálneho rozvoja Košice, n. o. (ARR).
 - b. **Posúdenie vhodnosti na založenie vegetačných striech na SOŠ technickej, Partizánska ul. 1, Michalovce a Technickej akadémie, Hviezdoslavova 6, Spišská Nová Ves bolo vykonané pre zodpovedné zváženie prípravy technickej dokumentácie pre založenie vegetačných striech.** Založenie vegetačných striech a s tým potrebná zmena alebo úprava technickej infraštruktúry si však vyžaduje vyššie finančné náklady na vypracovanie projektovej dokumentácie, ktoré boli schválené na porade predsedu KSK začiatkom roka 2020 a pripravuje sa verejné obstarávanie na vypracovanie technickej dokumentácie (**pre SOŠT Michalovce vo výške 25 000 eur a pre TA v Spišskej Novej Vsi vo výške 35 000 eur**).
6. **Aktivita: Maximálne využitie finančných schém v rámci operačných programov na Slovensku, v Európskej únii resp. z iných zdrojov financovania**
- a. **Projekt „Stratégia prevencie rizík prírodných katastrof a ozdravenia klímy v Košickom kraji“** podaný na Environmentálny fond 16. 12. 2019 s rozpočtom 142 000 eur, z toho dotácia vo výške 134 900 eur.
 - b. **Projekt „CLIMADAM“ Adaptačná stratégia a kroky na zmiernenie dopadu zmeny klímy v cezhraničnom regióne Slovenska a Ukrajiny** bol podaný v spolupráci s KSK (partner - OPaI) a Zakarpatskou štátnou administratívou (ZOŠA) a Inštitútom pre rozvoj Karpatského regiónu (Ukrajina). V rámci aktivít na slovenskej strane – Košický kraj, **bude vypracovaná komplexná štúdia integrovanej ochrany povodia Roňavy „Naša Roňava“**, v ktorej budú vypracované návrhy a riešenia na prispôbenie sa zmene klímy na miestnej úrovni. Cieľom je, aby sa znížili povodňové hrozby z dôvodu extrémnych zrážok a aby do celého procesu boli zapojení miestni obyvatelia, aby sa aktívne podieľali na zlepšovaní ich života, zvyšovaní bezpečnosti a ochrane

biodiverzity. *Projekt bol podaný do Nórskeho finančného mechanizmu s rozpočtom 492 600 eur, z toho pre Košický kraj 258 610 eur.*

Monitoring realizácie akčného plánu

Monitoring bol realizovaný organizovaním pravidelných pracovných porád pod záštitou riaditeľa Úradu KSK, p. Ďorka a pod záštitou zástupkyne riaditeľa kancelárie predsedu KSK p. Kozárovej. Organizačne pracovné porady zabezpečovala projektová manažérka p. Jokeľová (od júla 2019) pod vedením zástupcu riaditeľa a vedúceho Odboru projektov a investícií p. Harčarika. V roku 2019 sa uskutočnilo spolu 9 stretnutí: 22.3.2019, 2.4.2019, 18.4.2019, 30.4.2019, 28.6.2019, 8.8.2019, 19.8.2019, 11.10.2019 a 4.11.2019.

Zhrnutie hodnotenia realizácie akčného plánu Programu obnovy krajiny v roku 2019

Z rozpočtu KSK na realizáciu akčného plánu POK v roku 2019 bolo vynaložených:

12 388 eur	– KSK (viď tab. č. 1 vyššie)
+33 100 eur	– ARR v rámci prenosu aktivít od KSK
+60 000 eur	– KSK schválených na projektovú dokumentáciu „vegetačné strechy SOŠT Michalovce a TA Spišská Nová Ves

105 488 eur S P O L U

Okrem rozpočtu KSK bolo 54 000 eur vynaložených v rámci projektu „Adaptačná stratégia na zmenu klímy v Košickom kraji“ (OP EVS SR).

V roku 2019 bol schválený a vstúpil do realizácie projekt:

Projekt „OSA“ – „Ochráňme sa adaptáciou na zmenu klímy“ s rozpočtom 70 395 eur v rámci OP Kvalita životného prostredia, ktorého realizácia začala 1. 11. 2019 (kód ITMS NFP310020T322).

V roku 2019 boli rozpracované projekty (podané v roku 2019 a 2020):

Projekt „Stratégia prevencie rizík prírodných katastrof a ozdravenia klímy v Košickom kraji“ podaný na Environmentálny fond 16. 12. 2019 s rozpočtom 142 000 eur, z toho dotácia vo výške 134 900 eur.

Projekt „CLIMADAM“ Adaptačná stratégia a kroky na zmiernenie dopadu zmeny klímy v cezhraničnom regióne Slovenska a Ukrajiny (angl. názov projektu: Climate Change Adaptation Strategy and Mitigation Stepsfor SK – UA cross-border region) pre podanie do Nórskeho finančného mechanizmu s rozpočtom 492 600 eur, z toho pre Košický kraj 258 610 eur (KSK + ARR).

Záverom sa žiada uviesť že:

Finančná podpora KSK pre vytváranie vodozádržných opatrení bola možná len na pozemkoch vo vlastníctve KSK a realizované pilotné aktivity, ako napríklad zakladanie dažďových záhrad, poslúžili „áno dá sa to“ aj na miestnej úrovni niečo urobiť pre zamedzenie odtoku dažďovej vody do kanalizácie. Ideálnou formou pre podporu vodozádržných opatrení by bola otvorená výzva s možnosťou uchádzať sa o tieto finančné zdroje pre všetkých obyvateľov Košického kraja.

Akčný plán Programu obnovy krajiny Košického kraja na rok 2020

Cieľom Akčného plánu obnovy krajiny Košického kraja pre rok 2020 (ďalej len „AP POK“) je realizácia POKu v roku 2020.

Realizácia Akčného plánu POKu v roku 2020 bude financovaná :

- rozpočet KSK na rok 2020 vo výške **100 000 eur¹**
- realizovaný projekt „AS_Klíma KSK“ vo výške **35 000 eur²**
- realizovaný projekt „OSA“ vo výške **51 000 eur³**

SPOLU k 1. 1. 2020 :

186 000 eur

Č.	Aktivita ⁴	Projekt ARR (eur)	Financovanie rozpočet KSK	
			KSK (eur)	ARR (eur)
1	Vytvorenie inštitucionálneho rámca pre implementáciu POK <ul style="list-style-type: none"> • koordinácia POK + vodné rady v okresoch a mikroregiónoch (koordinátori, asistenti, stretnutia, materiály) 		8 000	20 000
2	Analýza údajov a štúdie pre návrh adaptačných opatrení <ul style="list-style-type: none"> • zber relevantných dát a informácií so zapájaním verejnosti a vytváranie databázy • štúdia – návrh opatrení na zachytávanie dažďovej vody v areáloch SŠ, DSS a pod. 			20000
3	Zvyšovanie povedomia a motivácie zainteresovaných o potrebe revitalizovať krajinu <ul style="list-style-type: none"> • konferencia spojená s prezentáciou akčných plánov integrovanej ochrany vôd na území jednotlivých okresov košického kraja • informačné materiály, semináre, workshopy, súťaže, exkurzia 	23 000 ⁴	15 000	
4	Integrovaná obnova krajiny <ul style="list-style-type: none"> • strategický dokument Adaptačná stratégia na zmenu klímy s návrhom adaptačných opatrení • video shoty z dobrých príkladov revitalizácie 	35 000 ³ 28 000 ⁴		
5	Pilotné projekty pre realizáciu revitalizačných opatrení <ul style="list-style-type: none"> • realizácia dažďových záhrad • realizácia iných vodozadržných a „zelených opatrení“ 			37 000
6	Maximálne využitie finančných schém v rámci operačných programov na Slovensku, v Európskej únii resp. z iných zdrojov financovania			0
SPOLU:		86 000	23 000	77 000

¹Rozpočet KSK na rok 2020 schválený uznesením ZKSK č. 314/2019 v kapitole 8 Podporné činnosti programov KSK; 8.4 Podporná činnosť – správa kraja, Program obnovy krajiny

²Projekt „AS_Klíma KSK“ realizuje Agentúra Regionálneho rozvoja a plne je komplementárny s POK

³Projekt „OSA“ realizuje Agentúra Regionálneho rozvoja a plne je komplementárny s POK

⁴Jednotlivé aktivity sú spracované vo forme prehľadných tabuliek (listov formátu A4), v ktorých je uvedený názov aktivity a jej stručný opis (zdôvodnenie), organizácia zodpovedná za realizáciu aktivity, obdobie realizácie, ako aj rozpočtované náklady so zdrojom financovania

Aktivita 1	Vytvorenie inštitucionálneho rámca pre implementáciu POK Vodné rady v okresoch a mikroregióne
Zodpovedná organizácia	Košický samosprávny kraj
Ďalšie zainteresované organizácie	Agentúra na podporu regionálneho rozvoja Košice, n. o.
Harmonogram realizácie	1-4. Q. 2020
Predpokladané náklady	28000 eur (8 000 eur KSK + 20 000 ARR – presun z rozpočtu KSK)
Možnosti financovania	Programový rozpočet KSK na rok 2020
Predpokladaný dopad aktivity a príspevok k naplneniu celkového cieľa	Koordinácia POK inštitucionálne ukotvenie POKu v štruktúre Úradu KSK (projektový manažér POK, asistenti vodných rád) a ARR (koordinátori vodných rád).
Popis aktivity	<p>Realizácia POK v súlade s akčným plánom koordinovaná koordinátorom POK a projektovým manažérom, v spolupráci s ARR a ďalšími partnermi programu.</p> <p>Organizácia pracovných porád na úrovni Úradu KSK + ARR a stretnutia vodných rád jednotlivých okresov kraja a mikroregiónov.</p> <p>Zabezpečenie materiálov pre členov vodných rád – metodika, manuál „Obnov si svoj les/poľnohospodársku pôdu/pozemok“ s návodom opatrení pre obnovu krajiny najmä s cieľom :</p> <ul style="list-style-type: none"> – Zvýšiť zastúpenie zelene v krajine a v intravilánoch obcí (stromoradia, prístenná zeleň, remízky, vetrolamy, stromy a kry vo voľnej prírode, zvýšenie zastúpenia zelene v obciach); – Revitalizácia vodných tokov, a hydro-melioračných kanálov, ktoré prevažne plnili účel odvádzania prebytočných vôd; – Obnova mokradí – revitalizácia územia, kde sa vyskytovali mokrade, čím sa zvýši rôznorodosť a početnosť zastúpenia fauny a flóry; – Zvýšiť vodozádržnú schopnosť lesov s využitím prírody blízkych obnovovacích postupov; – Zvýšiť vodozádržnú schopnosť intravilánov obcí zadržať zrážkovú vodu resp. realizovať opatrenia, ktoré zvýšia vsakovanie zrážkovej povrchovo odtekajúcej vody (zvýšiť zastúpenie zelených plôch).
Indikátor splnenia aktivity	<p>Vytvorená štruktúra riadenia POK na Úrade KSK a databáza partnerov POK.</p> <p>Spracované výstupy z činnosti vodných rád (akčné plány) ako podklad pre komplexné plánovanie rozvoja Košického kraja (podklady do Územnej stratégie KSK, PHSR a pod).</p>

Aktivita 2	Analýza údajov a štúdie pre návrh adaptačných opatrení Príprava štúdií
Zodpovedná organizácia	Agentúra na podporu regionálneho rozvoja Košice, n. o.
Ďalšie zainteresované organizácie	Košický samosprávny kraj
Harmonogram realizácie	1. - 4. Q. 2020
Predpokladané náklady	20 000 eur (ARR– presun z rozpočtu KSK)
Možnosti financovania	Programový rozpočet KSK na rok 2020
Predpokladaný dopad aktivity a príspevok k naplneniu celkového cieľa	Spracovaná analytická časť projektu „Adaptačná stratégia na zmenu klímy v Košickom kraji“ ako podklad pre syntézy a návrhovú časť. Vypracovanie komplexnej/ých štúdie /í na využitie dažďových vôd v areáloch SŠ, DSS a pod. s využitím aj iných krajinno-ekologických prvkov (stromy, kry, mokrad', fontána a pod.).
Popis aktivity	Viac ako 40 mapových výstupov – indikátorov o klimatických pomeroch, o pôdach, lesoch o socio-ekonomických charakteristikách obyvateľ'ov obcí, ktoré sú spracované po katastroch obcí, sú podkladom pre ich spracovanie v syntetickej časti projektu na základe ktorej budú vypracované návrhy adaptačných opatrení (2.Q.2020). Výber areálu/ov SŠ, DSS a pod. pre vypracovanie komplexnej štúdie pre zadržiavanie vody a ozelenenie areálov.
Indikátor splnenia aktivity	Počet navrhnutých adaptačných opatrení na zmenu klímy, štúdia, ako podklad pre vypracovanie technickej projektovej dokumentácie pre podanie do vhodnej výzvy v rámci EÚ fondov alebo iných zdrojov.

Aktivita 3	Zvyšovanie povedomia a motivácie zainteresovaných o potrebe revitalizovať krajinu
Zodpovedná organizácia	Košický samosprávny kraj
Ďalšie zainteresované organizácie	Agentúra na podporu regionálneho rozvoja Košice, n.o.
Harmonogram realizácie	1. – 4. Q. 2020
Predpokladané náklady	23 000 eur (ARR - rozpočet projektu OSA) 15 000 eur (rozpočet KSK)
Možnosti financovania	Projekt OSA Programový rozpočet KSK na rok 2020
Predpokladaný dopad aktivity a príspevok k naplneniu celkového cieľa	Zvýšený záujem o starostlivosť o krajinu u miestnych obyvateľov tým, že získajú informácie o POKu, o možnostiach a formách ako sa dajú riešiť ich problémy, hrozby z extrémnych výkyvov počasia. Zvlášť ciele aktivít pre študentov stredných škôl. Zlepšená pripravenosť obyvateľov čeliť nepriaznivým dôsledkom zmeny klímy. Zvýšená motivácia miestneho obyvateľstva riešiť problémy zo svojho okolia inovatívnymi revitalizačnými opatreniami.
Popis aktivity	1. Konferencia spojená s prezentáciou akčných plánov vodných rád 2. Príprava a tlač informačných materiálov 3. Semináre, workshopy, súťaž „Voda nad zlato“ a exkurzia
Indikátor splnenia aktivity	100 účastníkov konferencie 12 informačných aktivít 500 osôb zapojených do informačných aktivít

Aktivita 4	Integrovaná obnova krajiny A. Návrh adaptačných opatrení pre obyvateľov kraja na meniacu sa klímu B. Krátke video shoty z dobrých príkladov revitalizácie
Zodpovedná organizácia	Košický samosprávny kraj
Ďalšie zainteresované organizácie	Agentúra na podporu regionálneho rozvoja Košice, n. o.
Harmonogram realizácie	1.-4. Q. 2020
Predpokladané náklady	63 000 eur (35 000 eur - ARR - projekt AS_klíma KSK + 28 000 eur – ARR projekt OSA)
Možnosti financovania	Projekt Adaptačná stratégia na zmenu klímy v Košickom kraji Projekt OSA „Ochráňme sa adaptáciou na zmenu klímy“
Predpokladaný dopad aktivity a príspevok k naplneniu celkového cieľa	Adaptačná stratégia na klimatickú zmenu v Košickom regióne bude obsahovať návrh adaptačných opatrení pre vybrané oblasti, ako sa cieľavedome a dlhodobo udržateľne dá adaptovať na zmenu klímy. Zvýšené povedomie u miestneho obyvateľstva o prejavoch zmeny klímy a o dopade týchto zmien na miestnej/regionálnej úrovni.
Popis aktivity	<ol style="list-style-type: none"> 1. Výber najvhodnejších adaptačných opatrení na revitalizáciu krajiny (obnovu) bude sústredený v katalógu. 2. Video shoty (klipy) – krátke videá - dobré príklady adaptačných opatrení. Cieľové skupiny (mladí, študenti SŠ a verejnosť).
Indikátor splnenia aktivity	Katalóg vybraných najvhodnejších adaptačných opatrení na revitalizáciu krajiny (obnovu) Strategický dokument Adaptačná stratégia na zmenu klímy s návrhom adaptačných opatrení Počet natočených a zverejnených video shotov

Aktivita 5	Pilotný/é projekt/y pre realizáciu revitalizačných opatrení A. Realizácia vodozadržných a ozeleňovacích opatrení (dažďové záhrady a iné)
Zodpovedná organizácia	Košický samosprávny kraj
Ďalšie zainteresované organizácie	Agentúra na podporu regionálneho rozvoja Košice, n. o.
Harmonogram realizácie	Realizácia 2. – 4. Q. 2020
Predpokladané náklady	37 000 eur (37 000 eur ARR – presun z rozpočtu KSK)
Možnosti financovania	Programový rozpočet KSK na rok 2020
Predpokladaný dopad aktivity a príspevok k naplneniu celkového cieľa	Realizácia projektu obnovy krajiny (areál DSS, SŠ, KSK a pod.) preukáže verejnosti, že „dá sa to“, že KSK každý rok realizuje v rámci POK pilotný projekt v duchu hesla „príklady priťahujú“.
Popis aktivity	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vypracovanie projektu/projektovej dokumentácie na revitalizáciu vybraného územia 2. Realizácia projektu, resp. podanie návrhu projektu v rámci vhodnej výzvy z EÚ fondov alebo iných zdrojov
Indikátor splnenia aktivity	<p>Predpokladaný objem zadržanej vody na pozemku vo vlastníctve KSK</p> <p>Zrealizovaný počet vodozadržných opatrení ako napr. dažďové záhrady a iné.</p>

Aktivita 6	Maximálne využitie finančných schém v rámci operačných programov na Slovensku, v Európskej únii resp. z iných zdrojov financovania
Zodpovedná organizácia	Košický samosprávny kraj
Ďalšie zainteresované organizácie	Agentúra na podporu regionálneho rozvoja Košice, n. o.
Harmonogram realizácie	Príprava projektov bude sa uskutočňovať v súlade s výzvami, ktoré budú zverejňované v priebehu roka 2020
Predpokladané náklady	0
Možnosti financovania	OP Kvalita životného prostredia, OP Efektívna verejná správa, OP IROP, Nórsky finančný mechanizmus, Nástroj európskeho susedstva – Program cezhraničnej spolupráce Maďarsko – Slovensko – Rumunsko – Ukrajina (ENI), OP Slovensko – Maďarsko, Environmentálny fond resp. aj iné
Predpokladaný dopad aktivity a príspevok k naplneniu celkového cieľa	Maximálne možné využitie finančných schém v rámci identifikovaných operačných programov pre realizáciu konkrétnych projektov v partnerstve s vlastníkmi pozemkov na ktorých budú plánované revitalizačné opatrenia.
Popis aktivity	1. Vypracovanie projektu/ov revitalizácie vybraného územia 2. Realizácia projektu s možnosťou zapojenia sa aj miestnych obyvateľov
Indikátor splnenia aktivity	Počet vypracovaných a podaných projektov do zverejnených výziev Výška získaných finančných prostriedkov na realizáciu revitalizačných opatrení

Monitoring realizácie akčného plánu v roku 2020

Monitoring bude realizovaný formou pracovných stretnutí zamestnancov Úradu KSK, ARR a zástupcov organizácií zodpovedných za realizáciu aktivít a ďalších zainteresovaných organizácií. **Stretnutia budú organizované podľa potreby najmenej 4 x ročne.** Na stretnutia budú pozývaní najmä zástupcovia organizácií realizujúcich aktivity v priebehu sledovaného obdobia, alebo tí, ktorí aktivity už realizovali a sprístupnia zistené výsledky/hodnoty pre určenie stavu naplňania sledovaných ukazovateľov.

V Košiciach, 6. 4. 2020

Vypracovali: Ing. Michal Kravčík, CSc., Ing. Jaroslav Tešliar, PhD.,
PhDr. Ing. Marcela Jokeľová